

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Rådet for Den Europæiske Union vedtog den 15. december 1997 Rådets direktiv 97/80/EF om bevisbyrden i forbindelse med forskelsbehandling på grundlag af køn (bevisbyrdedirektivet). Med §§ 1-3 i det fremlagte lovforslag gennemføres direktivet i dansk ret.

Det fremgår af bevisbyrdedirektivet, at formålet er at sikre større effektivitet i de foranstaltninger, som medlemsstaterne træffer i henhold til ligebehandlingsprincippet.

Direktivet finder anvendelse på situationer, som er omhandlet i EF-traktatens artikel 141 om lige løn og ligebehandling, Rådets direktiv 75/117/EØF af 10. februar 1975 (ligelønsdirektivet), Rådets direktiv 76/207/EØF af 9. februar 1976 (ligebehandlingsdirektivet), Rådets direktiv 92/85/EØF af 19. oktober 1992 (gravitetsdirektivet) og Rådets direktiv 96/34/EF af 3. juni 1996 (forældreorlovsdirektivet). For de to sidstnævnte kun i det omfang, hvor der er tale om forskelsbehandling pga. køn.

Rådets direktiv 86/378/EØF af 24. juli 1986 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger, som ændret ved Rådets direktiv 96/97/EF af 20. december 1996, er ikke nævnt i artikel 3 i bevisbyrdedirektivet. Efter EF-Domstolens praksis er de nævnte direktiver for så vidt angår lønmodtagere imidlertid alene udtryk for en præcisering af EF-traktatens artikel 141, jf. betragtningerne til Rådets direktiv 96/97/EF. Beskyttelsen i bevisbyrdedirektivet skal derfor også gennemføres i lov om ligebehandling af mænd og kvinder i erhvervstilknyttede sikringsordninger.

Direktivet skal være gennemført i dansk ret senest den 1. januar 2001. Direktivet er et minimumsdirektiv. Lovforslagets §§ 1-3 og § 5 tilsigter ikke at gå videre end direktivets krav. Da direktivets formål er at forbedre beskyttelsesniveauet i ligebehandlings- og ligelønsager, må gennemførelsen af direktivet ikke

medføre forringelser i det eksisterende beskyttelsesniveau.

Med lovforslagets § 4 indføres direktivets bevisbyrde regler også inden for ligestillingslovens område, dvs. uden for arbejdsmarkedet. Der henvises nærmere til bemærkningerne under pkt. 6.

2. Baggrund for direktivet

Bevisbyrdedirektivet skal som nævnt medvirke til at sikre en mere effektiv gennemførelse af det grundlæggende princip om ligebehandling, således som dette er forudsat i EU-retten.

Et af de (proces)problemer, som ofte opleves af personer, der bliver forskelsbehandlet, er bevisførelsen. Mange finder det med de gældende bevisbyrde regler vanskeligt og nogle gange umuligt at fremlægge beviser i en sag om tilsyneladende forskelsbehandling, bl.a. fordi det er den indklagede (arbejdsgiveren), som normalt har den relevante information.

EF-Domstolen har i en række sager, hvor bevisbyrdeproblematikken har været behandlet, udtalt, at en »forskydning« af bevisbyrden er nødvendig for ikke at fratage en arbejdstager, der tilsyneladende er udsat for forskelsbehandling, ethvert effektivt middel til at søge ligebehandlings- og ligelønsprincippet gennemført. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 3.

Et andet problem er forståelsen af og anvendelsen af princippet om indirekte forskelsbehandling. Dette begreb har hidtil ikke været defineret i ligebehandlingsloven, men fremgår nu af direktivet om bevisbyrde. Lovforslaget er i overensstemmelse med denne definition. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 1.

Direktivet anvendes inden for enhver civilretlig eller administrativ procedure inden for den offentlige eller private sektor. Det betyder, at den ændrede bevisbyrde skal anvendes ved enhver klageprocedure, der er omfattet af direktivet. Princippet skal således anvendes i ligebehandlings- og ligelønsager, hvad enten sagerne behandles ved domstolene, i det fagretlige system, ved Ligestillingsnævnet, i Tvistighedsnævnet eller i Finanstilsynet. Det forudsættes, at de